

Research Paper**Lived Experience of the Normal-Hearing Adolescents of Parents With Severe and Profound Hearing Impairment: A Qualitative Study With a Phenomenological Approach*****Mohammad Ashori**¹

1. Department of Psychology and Education of People With Special Needs, Faculty of Education and Psychology, University of Isfahan, Isfahan, Iran.

Citation Ashori M. [Lived Lived Experience of the Normal-Hearing Adolescents of Parents With Severe and Profound Hearing Impairment: A Qualitative Study With a Phenomenological Approach (Persian)]. *Archives of Rehabilitation*. 2022; 23(1):32-49. <https://doi.org/10.32598/RJ.23.1.655.16> <https://doi.org/10.32598/RJ.23.1.655.16>**ABSTRACT****Objective** The current study was conducted with the aim of phenomenology of the lived experience of hearing teenagers with hearing impaired parents in Isfahan City.**Materials & Methods** The investigation of this research was qualitative and based on the descriptive phenomenology approach that was conducted in 2018. The participants were selected by purposive sampling among hearing teenagers with parents with severe and profound hearing loss in the schools of Isfahan, and there were ten of them. To collect data, semi-structured interviews were used and the life experiences of hearing teenagers with hearing impaired parents were investigated through interviews with them. The duration of the interviews was between 56 and 80 minutes.**Results** The results of the interviews were classified into seven main categories and 38 subcategories after extracting themes. The first main category was parental acceptance, which included subcategories such as deaf parents' acceptance, willingness to communicate with parents, and parents' social acceptance. The second main category was cultural values and its subcategories included cultural differences, respect for cultures, and awareness of cultural values and beliefs. The third main category was the cycle of emotions, which included subcategories such as feelings of incompetence and weak self-efficacy in parents, emotional instability, feelings of shame and doubt, anxiety and stress, feelings of loneliness and the need for empathy. The fourth main category was social conditions, which included sub-categories such as inappropriate attitude towards deaf people, inappropriate reactions of others, social distance, poor information, inappropriate social interaction and lack of attention to social justice. The fifth main category was knowledge and thinking, whose sub-categories were parents' ignorance, hearing and deaf people's misunderstanding of each other, duality in the way hearing and deaf people think, deaf parents' lack of attention towards their children's future. The sixth main category was support networks with subcategories such as insufficient support from parents, weak support from formal and informal institutions, and lack of coordination between support sources. The last main category was life challenges, which included subcategories such as behavior management, expectations, inadequate services, financial problems, and worry about the future.**Conclusion** Based on the findings, the analysis of the lived experience of hearing teenagers with hearing-impaired parents showed that they are affected by the hearing status of their parents in different ways; therefore, these categories can be used to design educational and psychological programs for hearing teenagers with hearing-impaired parents.**Keywords** Hearing, Adolescent, Deaf, Parent

Received: 27 May 2021

Accepted: 06 Sep 2021

Available Online: 01 Apr 2022

*** Corresponding Author:****Mohammad Ashori, PhD.****Address:** Department of Psychology and Education of People With Special Needs, Faculty of Education and Psychology, University of Isfahan, Isfahan, Iran.**Tel:** +98 (31) 37935548**E-mail:** m.ashori@edu.ui.ac.ir

Extended Abstract

Introduction

Normal-hearing children with hearing-impaired parents live in two different situations: the culture of normal-hearing and deaf people [1]. These children may sometimes be ignored and get too much attention [2]. Parents' hearing impairment can adversely affect their relationships with their children [3] and quality of life [4]. To this end, the study of the lived experience of these people is debatable [5]. It is even possible to distinguish between deaf parents who use sign language or spoken language [3]. Children's early language experience affects the development of their personalities and emotions [6]. Most normal-hearing adolescents of parents with hearing impairment act as translators or facilitators of family relationships [7]. Therefore, it is required to know what happens between them and their parents during their years of life [8].

Normal-hearing children of parents with hearing impairment form a particular group [9]. About 90% of parents with hearing impairment have normal-hearing children [10]. More precisely, about 10% of normal-hearing children have a parent with hearing impairment. Also, 5% have both parents with hearing impairment [11]. However, most research focuses on the lived experiences of normal-hearing parents with deaf children [12]. Therefore, very little research has been conducted on normal-hearing adolescents of deaf parents [13]. In addition, more than 90% of deaf parents want to have a normal-hearing child [9, 14]. Since normal-hearing children of parents are born with hearing impairments in deaf culture, they are also called invisible linguistic and cultural minorities in the deaf community [15]. The deaf community does not consist of a uniform group [16].

Hearing impairment may limit learning opportunities [17], and sometimes deafness reduces access to social information [18]. For this reason, the presence of a deaf member in the family affects the interaction of family members [19]. In a study, Suasin et al. [13] examined the lived experience of deaf parents of hearing children. The findings of this study reported six main categories of emotional differentiation, communication approaches, awareness development, formation of social relationships, values and beliefs, and coping with situations. The results of Buccino's research [1] indicate that the four main factors of relationship between hearing children and their deaf parents are sign language translation, communication, good feelings towards parents and the inverse role [20]. Since about 10% of deaf people marry deaf people, it is better for deaf people to learn sign

language [21]. For instance, normal-hearing siblings who communicate with a normal-hearing member in their family via sign language have desirable relationships [22], play a supportive role [23], and have a positive effect on their cognitive, emotional, and social development [24, 25]. However, sometimes misconceptions are formed due to a lack of information in this area [26]. Recently, studies have been conducted on the lived experience of normal-hearing adolescents with hearing-impaired parents, which is the main objective of this study.

Materials and Methods

In the current qualitative research, we used a phenomenological approach and a descriptive strategy according to the purpose and nature of the subject, i.e., the lived experience of normal-hearing adolescents of parents with hearing impairment (mother and father with hearing impairment). Participants were selected using the purposive sampling method among normal-hearing adolescents of parents with hearing impairment in schools in Isfahan City, Iran, in the academic year 2009-2010. To determine the sample size, the interview was used until the data saturation, and accordingly, the sample size included 10 people. The inclusion criteria were aged 15 to 19 years, 10th to 12th grade of education, living with parents with severe or profound hearing impairment, no congenital sensorineural problem, and volunteering to participate in the study. The exclusion criteria included any neurodevelopmental disorder, sensory impairment such as deafness and blindness, and a deaf sibling.

In the current study, we used in-depth and semi-structured interviews through bilateral dialogue, and the participants' life experiences were examined this way. The interviews lasted between 56 and 80 minutes. Five participants were boys, and five were girls. The interviews were conducted in schools or libraries near the participants' residences. The purpose of the study was explained to all participants, and they were assured that their names and other information would be kept confidential. In addition, they were told that participation in this study is voluntary.

To gain the experiences of hearing adolescents with deaf parents about their lived experiences, semi-structured questions were presented, such as "describe your experiences of living with deaf parents". If there were ambiguities in the answers or incomplete and short answers, more questions were asked to clarify the participant's speech. The interviews were listened to several times, and the text was verbatim. The Colaizzi method was used to analyze the data. This method consists of seven steps: reading all the important descriptions and findings carefully, extracting important phrases and sentences related to the phenom-

Table 1. Demographic characteristics of the participants

Participant	Age	Gender	Siblings	Order of Birth	Educational Level	School
First	18	Boy	2	First	Eleventh	Non-public
Second	19	Boy	1	Second	Twelfth	Public
Third	18	Boy	1	Second	Eleventh	Public
Fourth	16	Girl	2	First	Tenth	Public
Fifth	15	Girl	3	Third	Tenth	Public
Sixth	17	Boy	1	First	Eleventh	Non-public
Seventh	18	Girl	1	First	Eleventh	Public
Eighth	15	Girl	2	Second	Tenth	Public
Ninth	16	Girl	2	Second	Eleventh	Non-public
Tenth	19	Boy	1	First	Twelfth	Public

Archives of
Rehabilitation

enon, conceptualizing the extracted important sentences, arranging participants' descriptions and common concepts into specific categories, and converting all ideas inferred to comprehensive and complete descriptions, converting complete descriptions of the phenomenon into a real summary and brief description, and final validation. To check dependability, which replaces validity and reliability, the indicators of credibility, verifiability and reliability were used. Confidence in the authenticity of any interview information indicates credibility. To verify the verifiability, the information of each interview was provided to the participants after analysis, and the necessary corrections were made based on their opinions. This way, bias was avoided, and the index of objectivity was observed in the research. The study data were registered as criteria for reliability, and the opinion of four psychologists and specialists of exceptional children with more than three years of work experience with deaf parents with hearing children was used. In this way, the main themes and subthemes were extracted.

Results

Table 1 presents the demographic characteristics of the study participants, such as age, gender, number of siblings, order of birth, educational level, and type of school. **Table 1** presents the demographic characteristics of the participants. First, their experiences were extracted from the interviews. Then the main and subcategories were identified through coding, the results of which are reported in **Table 2**.

According to **Table 2**, the main categories of the lived experience of normal-hearing adolescents of deaf parents include 7 main categories and 38 subcategories, which are described below. The first major category of hearing experience of normal-hearing adolescents with deaf parents was parental acceptance. Participating adolescents attributed the acceptance rate of deaf parents to various factors. The sixth participant said: "if the parents are deaf, the conditions are special. I always like to see them and talk to them, with hints I do not remember how I learned." The second main category of participants' lived experience was cultural values. The third participant stated: "My deaf parents have groups that are all deaf. They support each other, and that is great for me. Before speaking, they use looking, facial communication, and certain hand gestures, and then talk to each other with gestures." The fifth participant said, "I have coped with this problem, and my parents do not have a problem with either my hearing brother or me. They have certain groups and cultures that are respectful."

The third main category of participants' lived experiences is the cycle of emotions. The second participant stated: "Sometimes it is very difficult for me to see the feeling of inadequacy in my parents or to realize that they do not believe in themselves. First, I did not tell anyone. I had a strange feeling of loneliness, and I was always waiting for it to improve. I did not deal with the issue so far, and I would like the situation to be better." The eighth participant said: "The words of those around me are due to the lack of understanding of my conditions and my parents' conditions, and these conversations cause them harassment. Sometimes my

Table 2. Main and subcategories extracted from the life experience of the participants

Main Categories	Subcategories
Parents acceptance	Acceptance of individual similarities and differences in human beings, Belief in parental deafness and his right to parenthood, Accepting deaf parents as parents, Willingness to communicate with parents, Social acceptance of parents.
Cultural values	Cultural differences between hearing and deaf people, Respect for the culture and language of hearing and deaf people, Awareness of cultural values and beliefs, Skills in starting and communicating with parents, Observing the customs of each culture.
Cycle of emotions	Feelings of inadequacy and poor self-efficacy in parents, Emotional instability or low emotional awareness in parents, Feeling ashamed and hesitant, Excessive anxiety and stress due to feelings of misunderstanding, Feelings of loneliness and isolation of adolescents throughout life, The need for empathy and compassion.
Social conditions	Different and inappropriate attitudes towards deaf people, Inappropriate behaviors and reactions of relatives, Social distance of hearing and deaf people, Poor social information, Improper social interaction and contact, Lack of attention to social justice and the right to live well for the deaf people.
Cognition and thinking	Parents' low information and insufficient knowledge about hearing people, Misunderstanding or cognitive error in hearing and deaf people about each other, Duality in the way of thinking of hearing and deaf people, Deaf parents' lack of attention to their children's future Thinking of living independently.
Support networks	Inadequate support of parents, Little or excessive support from other family members for the adolescent, Occasional and scattered support from educational institutions, Insufficient formal and informal support resources to support the family, Lack of coordination and coherence between support resources.
Challenges of life	Managing the behavior of deaf parents in different situations, Irrational expectations of deaf parents from a normal-hearing child, Insufficient services of support and specialized centers, Financial problems and economic conditions, Concern about attendance in the neighborhood and community, Concerns about the future and challenges of youth.

friends thought that my parents caused me to be miserable and thought I became miserable. These words show that they do not understand me at all." The fourth main category of participants' lived experience was social conditions. The seventh participant stated: "I look at the issue from a social point of view, but I think it is the same wrong attitude towards deaf people. I did not notice much change when my friends found out that my parents were deaf. Now, after a few years, I realize that we are slowly falling apart. Of course, I still do not know the exact reason; however, I think they do not know much about deafness."

The fifth main category of the lived experience of hearing adolescents with deaf parents was cognition and thinking. The fourth participant said: "Sometimes I wish some people were in my situation so they could understand my situation. It's unfortunate that one's parents are not so aware of this issue." The sixth main category of participants' lived experience was support networks. The tenth participant said: "Television has never had a program to find out how to deal with a deaf parent, where to take him to educate the family. The radio and television that people watch broadcast repetitive films 24 hours a. Why not make a movie about these families? The last main category of the lived experience of hearing adolescents with deaf parents was life challenges.

The life challenges were significant for the participating adolescents. In this regard, the first participant said: "One cannot have a correct understanding of a subject unless one is involved. After all these years, I still do not know how to behave to avoid offending my parents."

Discussion and Conclusion

This study investigated the lived experience of hearing adolescents of parents with hearing impairment. The findings of this study were categorized into 7 main categories (parents' acceptance, cultural values, cycle of emotions, social conditions, cognition and thinking, support networks, and life challenges) and 38 subcategories after thematic extraction and determination of categories.

The present study's findings differed from the results of Foux's research [9] on the educational challenges of normal-hearing children of parents with hearing impairment and acting as translator, supportive, and protector in terms of main and subcategories. However, it was consistent with some subcategories, such as the desire to communicate with parents related to the first main category and cultural differences, respect for cultures, and awareness of cultural values and beliefs related to the first and second main category in the field of social experiences, culture, and language. The findings of Moore and Android [2] regarding the supportive and protective role and mediation of hearing children in relation to parents with hearing impairment were consistent with the sixth and seventh main and subcategories, i.e., supportive networks and life challenges. Of course, there are differences in the expression of phrases. For example, children point to their supportive and protective role; however, participants in the present study said that supportive resources do not support our parents and us well. Therefore, parents' expectations increase and our problems and concerns increase. The findings of the present study are consistent with the results of Buchino's [1] research, which stated that the lived experience of hearing children of deaf parents includes four main factors of translating sign language or translating it into speech, communication, feelings towards parents, and inverse role. The two first factors and the fourth factor are consistent with the main and subcategories, such as the desire to communicate with parents from the first main category, the second main category or cultural values, and the sixth main category or supportive networks. The third factor is consistent with the third main category of the present study, titled the cycle of emotions.

The results of the study conducted by Singleton and Title [17] indicated that the lived experience of hearing children of deaf parents is summarized in four factors, including the meaning of deafness or attitude towards self-acceptance

and social interaction with deaf people and acceptance of their culture; responsibility towards deaf parents and different parents' feelings about raising a hearing child; the legal right to protect and manage the behavior of parents regarding feelings such as shame and guilt; and accepting the similarities and differences between themselves and their deaf parents. The four factors mentioned are consistent with the first, second, third, and sixth main categories of the present study. In addition, in the present study, the three main categories of social conditions, cognition and thinking, and life challenges were revealed, which was the main difference between the two studies. Myers et al. [14] stated that the lived experience of hearing adolescents with deaf parents is summarized in four factors, including family history and culture; childhood memories; emotions and choices; and their belonging to their parents and their differences towards their parents.

The main factors of the current study in the culture, emotions, and differences are consistent with the second and third main categories; however, they are different in other categories. In the recent research, a retrospective approach has been used, but in the present study, the present and the future have also been considered in addition to the past. Part of the different results of these two studies may be due to this reason. In addition, the findings of this study were consistent with the findings of Martins et al. [18] in terms of social conditions and life challenges regarding the effect of deafness on reducing access to social information and increasing the problems of deaf people and their families. It was consistent with the results of Humphries et al.'s [20] study regarding strong social support of family members and reducing the problems of these families in terms of emotion cycle categories and support networks.

According to the investigation and explanation of the results of this study, hearing impairment in a family member is effective on other members of that family and their quality of life [27]. Normal-Hearing children of parents with hearing impairment are a special group that little research has been conducted on their lived experience and has been highly neglected [9]. Also, most studies in this field have been conducted on the lived experiences of hearing parents with deaf children [12, 13]. In this regard, only the research studies of Buchino [1], Moore and Android [2], Fox [9], Singleton and Title [17], and Myers et al. [14] were similar to this study: fearing children of parents with hearing impairment. Considering that some main and subcategories of this research, such as the mentioned studies, emphasize on parent's acceptance, cultural values, the cycle of emotions and supportive networks, and life challenges, and on the other hand, hearing of the sample and having deaf parents are considered that forms a special and even invisible group

among the deaf community. Therefore, it is reasonable to expect the results to be highly consistent. In addition, there were differences in some categories, such as social status and cognition, and thinking, each of which was discussed. The slight differences in the research results seem to be related to the difference in the culture, gender, and age of the participants, as well as the level of education and other characteristics of their parents. Accordingly, it is natural that parents' acceptance, cultural beliefs, emotions, social status, way of thinking, seeking support, and help to be the main themes of their lived experience.

The study limitations include cultural differences and related experiences of culture, gender, and age of the participants. In addition, the results of qualitative research have less generalizability than quantitative research, which is a limitation. It is suggested that more attention be paid to the culture, age, and gender of the participants and the psychological characteristics of the participants in future studies. In general, the results of the interviews of the current study were classified into seven main categories after thematic extraction and classification. Overall, an analysis of the lived experience of normal hearing adolescents of parents with hearing-impaired explained that they are affected by their parents' hearing status in different ways. Therefore, these categories can be used to develop educational and psychological programs for normal-hearing adolescent children with deaf parents.

Ethical Considerations

Compliance with ethical guidelines

Although ethical considerations have been taken into account in the current research, the code of ethics was not assigned to it. In order to comply with the ethical principles, the participants were informed about the implementation process. They signed a written consent to participate in the research. The extracted information and the names of the participants were confidential, and they were allowed to withdraw from the research whenever they wanted.

Funding

This research did not receive any specific grant from funding agencies in the public, commercial, or not-for-profit sectors.

Conflict of interest

The authors declared no conflict of interest.

Acknowledgments

The education of Isfahan province and the teenagers participating in this research are thanked and appreciated.

This Page Intentionally Left Blank

مقاله پژوهشی

تجربه زیسته نوجوانان شنوای دارای والدین با آسیب شنوایی شدید و عمیق: پژوهشی کیفی با رویکرد پدیدارشناسی

محمد عاشوری^۱

۱. گروه روانشناسی و آموزش افراد با نیازهای خاص، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران.

Use your device to scan and read the article online

Citation Ashori M. [Lived Lived Experience of the Normal-Hearing Adolescents of Parents With Severe and Profound Hearing Impairment: A Qualitative Study With a Phenomenological Approach (Persian)]. *Archives of Rehabilitation*. 2022; 23(1):32-49. <https://doi.org/10.32598/RJ.23.1.655.16>

<https://doi.org/10.32598/RJ.23.1.655.16>

هدف آگاهی از تجارب زندگی نوجوانان شنوای دارای والدین با آسیب شنوایی برای بررسی وضعیت زندگی آن‌ها و ارائه خدمات مناسب ضروری است و به‌عنوان یک فعالیت انسان‌دوستانه شناخته می‌شود. در کشورهای مختلف، خدمات و برنامه‌های آموزشی و توان‌بخشی متنوعی به افراد شنوای دارای خانواده ناشنوا ارائه می‌شود. این مسئله مهم است که برنامه‌های آموزشی براساس تجربه زیسته این افراد طراحی شود. پژوهش حاضر با هدف پدیدارشناسی تجربه زیسته نوجوانان شنوای دارای والدین با آسیب شنوایی در شهر اصفهان انجام شد.

روش بررسی این پژوهش از نوع کیفی و مبتنی بر رویکرد پدیدارشناسی توصیفی بود که در سال ۱۳۹۸ انجام شد. شرکت‌کنندگان به روش نمونه‌گیری هدفمند از بین نوجوانان شنوای دارای والدین با آسیب شنوایی شدید و عمیق در مدارس شهر اصفهان انتخاب شدند که تعداد آنها ۱۰ نفر بود. برای جمع‌آوری داده‌ها از مصاحبه نیمه ساختاریافته استفاده و تجربه‌های زندگی نوجوانان شنوای دارای والدین با آسیب شنوایی از طریق مصاحبه با آن‌ها بررسی شد. مدت مصاحبه‌ها بین ۵۶ تا ۸۰ دقیقه بود. برای تحلیل داده‌ها از روش کلایزی استفاده شد. این روش هفت مرحله دارد که به ترتیب عبارت‌اند از: خواندن دقیق همه توصیف‌ها و یافته‌های مهم، استخراج عبارات مهم و جمله‌های مرتبط با پدیده، مفهوم‌بخشی به جمله‌های مهم استخراج شده، مرتب کردن توصیف‌های شرکت‌کنندگان و مفاهیم مشترک در طبقه‌های خاص، تبدیل همه عقیده‌های استنتاج‌شده به توصیف‌های جامع و کامل، تبدیل توصیف‌های کامل پدیده به یک توصیف واقعی، خلاصه و مختصر و معتبرسازی نهایی.

یافته‌ها نتایج مصاحبه‌ها پس از استخراج موضوعی در ۷ مقوله اصلی و ۳۸ مقوله فرعی طبقه‌بندی شد. مقوله اصلی اول، پذیرش والدین بود که شامل مقوله‌های فرعی از قبیل پذیرش والدین ناشنوا، تمایل به برقراری ارتباط با والدین و پذیرش اجتماعی والدین می‌شد. دومین مقوله اصلی، ارزش‌های فرهنگی و مقوله‌هایی فرعی آن شامل تفاوت‌های فرهنگی، احترام به فرهنگ‌ها و آگاهی از ارزش‌ها و باورهای فرهنگی بود. مقوله اصلی سوم، چرخه هیجان‌ها بود که مقوله‌هایی فرعی از قبیل احساس بی‌کفایتی و خودکارآمدی ضعیف در والدین، بی‌ثباتی هیجانی، احساس شرم و تردید، اضطراب و استرس، احساس تنهایی و نیاز به همدلی را دربر می‌گرفت. چهارمین مقوله اصلی، شرایط اجتماعی بود که شامل مقوله‌هایی فرعی مانند نگرش نامناسب به افراد ناشنوا، واکنش‌های نامناسب اطرافیان، فاصله اجتماعی، اطلاع‌رسانی ضعیف، تعامل اجتماعی نامناسب و کم‌توجهی به عدالت اجتماعی می‌شد. مقوله اصلی پنجم، شناخت و تفکر بود که مقوله‌هایی فرعی آن ناآگاهی والدین، درک نادرست افراد شنوا و ناشنوا نسبت به همدیگر، دوگانگی در نحوه تفکر افراد شنوا و ناشنوا، کم‌توجهی والدین ناشنوا نسبت به آینده فرزندان بود. ششمین مقوله اصلی نیز شبکه‌های حمایتی با مقوله‌هایی فرعی از قبیل حمایت ناکافی از سوی والدین، حمایت ضعیف از سوی نهادهای رسمی و غیررسمی و عدم هماهنگی میان منابع حمایتی بود. مقوله اصلی آخر چالش‌های زندگی بود که شامل مقوله‌هایی فرعی مانند مدیریت رفتار، انتظارات، ناکافی بودن خدمات، مشکلات مالی و نگرانی درباره آینده می‌شد.

نتیجه‌گیری بر اساس یافته‌ها، آگاهی و تجربه زیسته نوجوانان شنوای دارای والدین با آسیب شنوایی نشان داد آن‌ها به روش‌های مختلفی تحت تأثیر وضعیت شنوایی والدین خود قرار می‌گیرند. بنابراین از این مقوله‌ها می‌توان به منظور طراحی برنامه‌های آموزشی و روان‌شناختی برای نوجوانان شنوای دارای والدین با آسیب شنوایی استفاده کرد.

کلیدواژه‌ها شنوای نوجوان، ناشنوا، والدین

تاریخ دریافت: ۰۶ خرداد ۱۴۰۰

تاریخ پذیرش: ۱۵ شهریور ۱۴۰۰

تاریخ انتشار: ۱۲ فروردین ۱۴۰۱

* نویسنده مسئول:

دکتر محمد عاشوری

نشانی: اصفهان، دانشگاه اصفهان، دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی، گروه روانشناسی و آموزش افراد با نیازهای خاص

تلفن: +۹۸ ۳۷۹۳۵۵۴۸ (۳۱)

رایانامه: m.ashori@edu.ui.ac.ir

مقدمه

نقش‌های قابل توجهی مانند مترجم و حمایت‌گر هستند [۹، ۱۴]. از آنجا که فرزندان شنوای والدین با آسیب شنوایی در فرهنگ ناشنوایی متولد می‌شوند و زیرمجموعه دنیای افراد ناشنوا و شنوا هستند، خاص‌تر محسوب می‌شوند و حتی در جامعه ناشنوایان هم به آن‌ها اقلیت زبانی و فرهنگی نامرئی می‌گویند [۱۵]. فرزندان شنوای والدین با آسیب شنوایی از نظر تجارب مشترک فرهنگی با جامعه ناشنوایان و متفاوت بودن وضعیت شنوایی با افراد ناشنوا در نوعی تضاد مداوم به سر می‌برند [۹، ۱۵]. این مسئله حاکی از آن است که جامعه ناشنوایان از یک گروه یکتواخت و یکسان تشکیل نمی‌شود [۱۶].

آسیب شنوایی ممکن است دستیابی والدین ناشنوا به اصول فرهنگی غالب والدین یا والدین شنوا را به دلیل موانع ارتباطی با محدودیت مواجه سازد و فرصت‌های یادگیری آن‌ها را کمتر کند [۱۷]. گاهی ناشنوایی سبب کاهش دسترسی به اطلاعات اجتماعی می‌شود و افراد ناشنوا و خانواده‌های آن‌ها را با چالش‌های بیشتری مواجه می‌کند [۱۸]. بنابراین دور از انتظار نیست که حضور عضوی ناشنوا در خانواده بر کمیت و کیفیت روابط والدین و تعامل اعضای خانواده تأثیر بگذارد [۱۹]. به همین دلیل، آن‌ها در چنین شرایطی به اطلاعات بیشتری نیاز دارند. بنابراین به سادگی نمی‌توان به بعضی سؤال‌های مربوط به حوزه ناشنوایی پاسخ داد، زیرا در برخی موارد تناقض‌هایی وجود دارد که باعث سردرگمی می‌شود [۸]. توجه به فرزندان شنوای والدین ناشنوا اهمیت خاصی دارد و خلأ پژوهشی در این حوزه آشکار است [۱۳].

پژوهش‌هایی درباره تجربه زیسته مادران کودکان ناشنوا و شنوا انجام شده است. برای مثال، هامفریز و همکاران [۲۰] عنوان کرده‌اند حمایت اجتماعی قوی از نوجوانان ناشنوا و اعضای خانواده عامل مؤثری در فرزندپروری است و باعث کاهش مشکلات این خانواده‌ها می‌شود. یافته‌های پژوهش فوکس [۹] نشان داد فرزندان شنوای والدین با آسیب شنوایی نسبت به فرزندان شنوای والدین شنوا در حوزه‌های تحصیلات، تجارب اجتماعی، زبان و فرهنگ با چالش‌های بیشتری مواجه هستند و بیشتر اوقات نقش مترجم، حمایت‌گر و محافظ را برای والدین ناشنوا خود ایفا می‌کنند.

نتایج پژوهش مور و اندرید [۲] حاکی از آن بود که فرزندان شنوای دختر والدین با آسیب شنوایی بیشتر از پسرها نقش مترجم را نسبت به والدین خود بر عهده می‌گیرند. علاوه بر این، فرزندان بزرگ‌تر به تدریج مسئولیت خود را به خواهر و برادر کوچک‌تر می‌دهند. در این پژوهش بر نقش میانجی‌گری فرزندان شنوای والدین با آسیب شنوایی بین فرهنگ افراد ناشنوا و شنوا تأکید شده است.

از نظر فرهنگی، کودکان شنوای دارای والدین با آسیب شنوایی ممکن است گاهی در دو موقعیت مختلف در میان فرهنگ افراد شنوا و ناشنوا قرار بگیرند [۱]. کودک شنوایی که والدین با آسیب شنوایی دارد مانند یک کودک شنوای دارای والدین شنوا در نظر گرفته نمی‌شود، یعنی امکان دارد گاهی نادیده گرفته شود و گاهی بیش از حد مورد توجه قرار گیرد [۲]. آسیب شنوایی در والدین ممکن است تأثیر نامطلوبی بر روابط آن‌ها با فرزندان‌شان بگذارد و پیامدهای نامطلوبی داشته باشد [۳]. بدون تردید، این نوع آسیب بر کیفیت زندگی افراد مؤثر است [۴]. در واقع زندگی با آسیب شنوایی حس متفاوتی ایجاد می‌کند و بر کیفیت زندگی فرد و اطرافیان او تأثیر می‌گذارد. به همین دلیل، مطالعه تجربه زیسته این افراد جای بحث و بررسی دارد [۵].

در حقیقت، حتی می‌توان بین والدین ناشنوایی که خود را بخشی از جامعه ناشنوایان در نظر می‌گیرند و در خانواده از زبان اشاره استفاده کنند و والدین کم‌شنوایی که احتمالاً در برقراری ارتباط از طریق گفتار با مشکل مواجه هستند، تفاوت قائل شد [۳]. زیرا گروه اول برای برقراری ارتباط با فرزند شنوای خود و درک گفتار او با چالش بیشتری مواجه هستند و تجربیات متفاوتی دارند [۲]. علاوه بر این، میزان وابستگی والدین به فرزندان نیز به نحو قابل توجهی بر رابطه آن‌ها تأثیر می‌گذارد [۳]. از طرفی، تجربه زبانی اولیه کودکان بر رشد و تحول شخصیت و هیجان‌های آن‌ها هم تأثیر چشمگیری دارد [۶]. اغلب نوجوانان شنوای دارای والدین با آسیب شنوایی به‌عنوان مترجم و میانجی فرهنگ افراد شنوا و ناشنوا عمل می‌کنند [۷]. بنابراین برای درک چگونگی تحول شخصیت و روابط اجتماعی در این خانواده‌ها لازم است که بدانیم بین این کودکان و والدین آن‌ها در طول سال‌های زندگی چه اتفاق‌هایی رخ می‌دهد [۸].

فرزندان شنوای والدین با آسیب شنوایی، گروه خاصی تشکیل می‌دهند که حتی در زمینه پژوهش‌های مرتبط با ناشنوایی مورد غفلت قرار گرفته‌اند [۹]. از سوی دیگر، ۹۰ درصد والدین با آسیب شنوایی دارای فرزندان شنوا هستند [۱۰]. به بیان دقیق‌تر، حدود ۱۰ درصد کودکان شنوا، پدر یا مادر با آسیب شنوایی دارند. ۵ درصد آن‌ها نیز دارای هم پدر و هم مادر با آسیب شنوایی هستند [۱۱]. با این حال، بیشتر پژوهش‌ها بر تجربه‌های زیسته والدین شنوای دارای فرزند ناشنوا تمرکز دارند [۱۲]؛ بنابراین پژوهش‌های بسیار کمی درباره کودکان و نوجوانان شنوای والدین ناشنوا انجام شده است و این مسئله ممکن است برای بسیاری از مردم شگفت‌انگیز باشد [۱۳].

بیش از ۹۰ درصد والدین ناشنوا تمایل دارند فرزند شنوا داشته باشند. فرزندان چنین والدینی یک گروه منحصربه‌فرد را تشکیل می‌دهند که دارای تجربه‌های خاص زبانی و فرهنگی و همچنین

حال، پژوهش‌های بسیار اندکی درباره تجربه زیسته نوجوانان شنوای والدین ناشنوا انجام شده است. بدین ترتیب آگاهی دقیق از شرایط موجود و شرایط مطلوب ضرورتی انکارناپذیر قلمداد می‌شود.

در حقیقت، محورها و مقوله‌های برنامه‌های آزمایشی و حمایتی در صورتی به‌عنوان شاخص‌های یک برنامه آزمایشی مؤثر خواهند بود که پس از فرایند بررسی مشکلات نوجوانان شنوای دارای والدین ناشنوا کشف شده باشند. برای چنین شناختی از چالش‌ها و نیازهای این نوجوانان و استخراج محورها و مقوله‌های اصلی و فرعی لازم است تجربه زیسته آن‌ها بررسی شود. سؤال اصلی پژوهش حاضر این است که نوجوانان شنوای والدین ناشنوا با چه چالش‌ها و مشکلاتی مواجه هستند. به‌عبارت دیگر، هدف پژوهش حاضر، بررسی پدیدارشناسانه تجربه زیسته نوجوانان شنوای والدین با آسیب شنوایی است.

روش بررسی

در پژوهش کیفی حاضر با توجه به هدف و ماهیت موضوع، یعنی تجربه زیسته نوجوانان شنوای دارای والدین با آسیب شنوایی (پدر و مادر با آسیب شنوایی) از رویکرد پدیدارشناسی و راهبرد توصیفی استفاده شد. پدیدارشناسی توصیفی شامل بررسی، تحلیل و توصیف مستقیم پدیده‌ای، آزاد از پیش‌فرض‌های تأیید نشده است. شرکت‌کنندگان با استفاده از روش نمونه‌گیری هدفمند از بین نوجوانان شنوای دارای والدین با آسیب شنوایی در مدارس شهر اصفهان در سال تحصیلی ۱۳۹۸-۱۳۹۹ انتخاب شدند. برای تعیین حجم نمونه از مصاحبه تا رسیدن به اشباع نظری استفاده شد. پس از مصاحبه با نفر دهم مشخص شد که شرکت‌کنندگان دیگر حرف جدیدی نداشتند.

بر این اساس، حجم نمونه ۱۰ نفر بود. ملاک‌های اصلی برای انتخاب شرکت‌کنندگان، سن ۱۵ تا ۱۹ سال، تحصیل در پایه دهم تا دوازدهم، زندگی با والدین، داشتن والدین با آسیب شنوایی شدید یا عمیق و حسی مادرزادی و داوطلب بودن برای شرکت در پژوهش بود.

ملاک‌های خروج از پژوهش داشتن هرگونه اختلال عصبی رشدی یا اختلال‌های مرتبط با رشد و تحول مغز یا دستگاه عصبی مرکزی در دوران رشد، از جمله ناتوانی هوشی، اختلال یادگیری، اختلال رفتاری، اختلال کم‌توجهی بیش‌فعالی، اختلال اوتیسم^۱ و اختلال ارتباطی، داشتن آسیب حسی مانند ناشنوایی و نابینایی و داشتن خواهر یا برادر ناشنوا بود. برای بررسی ملاک‌های خروج از پرونده تحصیلی شرکت‌کنندگان استفاده شد.

ساسین و همکاران [۱۳] در پژوهشی به بررسی تجربه زیسته والدین ناشنوای کودکان شنوا پرداختند. یافته‌های این پژوهش بیانگر شش مقوله اصلی به نام تمایز هیجانی، رویکردهای ارتباطی، توسعه آگاهی، شکل‌گیری روابط اجتماعی، ارزش‌ها و اعتقادات و کنار آمدن با شرایط بود. نتایج پژوهش بوچینو [۸] نشان داد چهار عامل اصلی در روابط بین کودکان شنوا و والدین ناشنوای آن‌ها نقش دارد. این عوامل شامل ترجمه زبان اشاره یا برگردان آن به گفتار، برقراری ارتباط، احساسات نسبت به والدین و نقش معکوس (استفاده از اشاره برای ارتباط با والدین و تشویق آن‌ها به استفاده از گفتار) می‌شد.

یافته‌های پژوهش سینگلتن و تایتل [۱۷] نشان داد کودکان شنوای والدین ناشنوا، تجربه‌های خاصی دارند که در چهار عامل خلاصه می‌شود: عامل اول، معنای ناشنوایی است که شامل نگرش به پذیرش خود و تعامل اجتماعی با افراد ناشنوا است. بر این اساس، کودکان ناشنوای والدین شنوا بخشی از جامعه و فرهنگ ناشنوایان هستند. عامل دوم، مسئولیت‌پذیری است که به دشواری‌های والدین ناشنوا و احساسات مختلف آن‌ها درباره پرورش فرزند شنوا مربوط می‌شود. عامل سوم، به حق قانونی حفاظت و طرفداری مربوط می‌شود که شامل آموزش به والدین درباره نداشتن احساساتی مانند شرم و گناه است. عامل چهارم، شباهت‌ها و تفاوت‌هایی است که بین کودکان شنوا و والدین ناشنوای آن‌ها وجود دارد. میرز، مارکوس و میرز [۱۴] در پژوهشی به بررسی تجربه زیسته نوجوانان شنوای دارای والدین ناشنوا پرداختند. آن‌ها از طریق مصاحبه‌های عمیق دریافتند تاریخچه خانوادگی شرکت‌کنندگان، خاطرات دوران کودکی این نوجوانان، احساسات و انتخاب‌های آن‌ها در زندگی شخصی‌شان در نوجوانی نمایانگر تعلق و متفاوت بودن آن‌ها بود.

حدود ۱۰ درصد افراد ناشنوا با افراد شنوا ازدواج می‌کنند. اگر این افراد شنوا به زبان اشاره مسلط شوند، زبان خانواده به احتمال زیاد زبان اشاره خواهد بود. این پویایی مختلف در خانواده نشان می‌دهد فرزندان چنین خانواده‌هایی حتی در صورت داشتن شنوایی در یک محیط ناشنوا پرورش می‌یابند [۲۱]. برای مثال، خواهر و برادر شنوایی که با عضوی شنوا در خانواده خود از طریق زبان اشاره ارتباط برقرار می‌کنند، روابط مطلوب‌تری دارند [۲۲]، نقشی حمایتی ایفا می‌کنند [۲۳] و تأثیر مثبتی بر تحول شناختی، هیجانی و اجتماعی آن‌ها می‌گذارند [۲۴، ۲۵]. اما گاهی تصورات نادرستی شکل می‌گیرد که به دلیل اطلاعات کم در این حوزه است [۲۶].

با شناخت توانایی‌های والدین ناشنوا و فرزندان شنوای آن‌ها و توجه به ویژگی‌های هر یک می‌توان به این افراد کمک کرد تا از توانمندی‌های خود به‌خوبی استفاده کنند. در سال‌های اخیر، پژوهش درباره تجربه زیسته مادران کودکان ناشنوا و تدوین برنامه‌های آزمایشی بر اساس آن رو به افزایش است. با این

1. Autism Spectrum Disorder (ASD)

تحصیلی و نوع مدرسه آن‌ها در **جدول شماره ۱** گزارش شده است. ابتدا تجربه‌های دست اول آن‌ها از مصاحبه استخراج و ضبط شد. سپس مقوله‌های اصلی و فرعی با کدگذاری مشخص شدند. هدف از کدگذاری، خلاصه کردن اظهارات والدین و سامان دادن یافته‌ها، تلخیص و طبقه‌بندی کردن اطلاعات بود. به بیان دیگر، مصاحبه‌های نیمه ساختاریافته با شرکت‌کنندگان از طریق کدگذاری باز تحلیل شد و مقوله‌های اصلی و فرعی تجربه زیسته نوجوانان شنوای دارای والدین با آسیب شنوایی (پدر و مادر با آسیب شنوایی) استخراج شد که نتایج آن در **جدول شماره ۲** ارائه شده است.

با توجه به **جدول شماره ۲**، مقوله‌های اصلی تجربه زیسته نوجوانان شنوای دارای والدین ناشنوا شامل ۷ مقوله اصلی و ۳۸ مقوله فرعی می‌شد. اولین مقوله اصلی تجربه زیسته نوجوانان شنوای دارای والدین ناشنوا، پذیرش والدین بود. این بخش، ۵ مقوله فرعی پذیرش شباهت‌ها و تفاوت‌های فردی در انسان‌ها، باور ناشنوایی والدین و حق والدگری او، پذیرش والدین ناشنوا به‌عنوان پدر یا مادر، تمایل به برقراری ارتباط با والدین و پذیرش اجتماعی والدین را دربر دارد.

نوجوانان شرکت‌کننده، میزان پذیرش والدین ناشنوارا به عوامل مختلفی نسبت می‌دادند. چنانکه شرکت‌کننده اول اظهار کرد: «خدا میدونه که اعتقاد دارم آدم‌ها تفاوت‌ها و شباهت‌های زیادی دارن. من دیگه اینکه پدر و مادرم ناشنوا هستن رو پذیرفتم. بالاخره اونا پدر و مادرم هستن و دوستشون دارم.»

شرکت‌کننده ششم گفت: «اینکه پدر و مادر آدم ناشنوا باشن، شرایط خاصی هست. من همیشه دوست دارم اونا رو ببینم و باهاشون حرف بزنم، البته با اشاره‌هایی که یادم نمیداد چطور می‌توانم باهاشون حرف بزنم.»

شرکت‌کننده نهم عنوان کرد: «با اینکه ما در یک خانواده همدیگه رو دوست داریم، ولی به نظر مردم به تفاوت‌های ما نگاه می‌کنن و فکر می‌کنن والدین من را نمی‌پذیرن یا شاید تمایلی به نزدیک شدن به خانواده ما ندارن.»

شرکت‌کننده دهم خاطر نشان کرد: «من از جامعه انتظار دارم همه رو مثل هم نگاه کنند، هیچ دلیلی نداره که بخوان ارزش‌های پدر و مادرم رو ندیده بگیرن. چقدر سطح فرهنگ مردم پایینه که همش منو با انگشت نشون میدن. آخه چرا باید سطح فرهنگشون پایین باشه.»

دومین مقوله اصلی تجربه زیسته شرکت‌کنندگان، ارزش‌های فرهنگی بود. این بخش، ۵ مقوله فرعی تفاوت‌های فرهنگی در افراد شنوا و ناشنوا، احترام به فرهنگ و زبان افراد شنوا و ناشنوا، آگاهی از ارزش‌ها و باورهای فرهنگی، مهارت در شروع و برقراری ارتباط با والدین و رعایت آداب و رسوم هر فرهنگ را دربر دارد.

در پژوهش حاضر از مصاحبه عمیق و نیمه ساختاریافته به شیوه گفت‌وگوی دوطرفه استفاده شد و تجربه‌های زندگی شرکت‌کنندگان از همین طریق بررسی شد. مدت مصاحبه‌ها بین ۵۶ تا ۸۰ دقیقه بود. ۵ نفر از شرکت‌کنندگان پسر و ۵ نفر از آنان دختر بودند. مصاحبه‌ها با هماهنگی قبلی در مدارس یا کتابخانه نزدیک محل زندگی شرکت‌کنندگان انجام شد. مکان مصاحبه‌ها در کلاس یا اتاقی ساکت در مراکز ذکر شده بود. انجام هدف پژوهش به همه افراد شرکت‌کننده توضیح و به آن‌ها اطمینان داده شد که نام و سایر اطلاعات آن‌ها محرمانه بماند. در ضمن به هریک از آن‌ها توضیح داده شد که شرکت در این پژوهش اختیاری و داوطلبانه است. شرکت‌کنندگان آزاد بودند که هر موقع خواستند از ادامه همکاری خودداری کنند. برای دست‌یابی به تجربه‌های نوجوانان شنوای دارای والدین ناشنوا در مورد تجربه زیسته آن‌ها، این سؤال نیمه ساختاریافته ارائه شد: «تجربه‌های خود را از زندگی با والدین ناشنوا توضیح دهید.» در صورت وجود ابهام در پاسخ‌ها یا پاسخ‌های ناقص و کوتاه، سؤالات بیشتری برای وضوح گفتار شرکت‌کننده پرسیده می‌شد.

مصاحبه‌ها چندین مرتبه شنیده و متن آن به‌صورت کلمه به کلمه نوشته شد. برای تحلیل داده‌ها از روش کلایزی^۲ استفاده شد. این روش شامل هفت مرحله است که به ترتیب عبارت‌اند از: خواندن دقیق همه توصیف‌ها و یافته‌های مهم، استخراج عبارات مهم و جمله‌های مرتبط با پدیده، مفهوم‌بخشی به جمله‌های مهم استخراج‌شده، مرتب کردن توصیف‌های شرکت‌کنندگان و مفاهیم مشترک در طبقه‌های خاص، تبدیل همه عقیده‌های استنتاج‌شده به توصیف‌های جامع و کامل، تبدیل توصیف‌های کامل پدیده به یک توصیف واقعی خلاصه و مختصر و معتبرسازی نهایی.

برای بررسی قابلیت اعتماد که جایگزین روایی و پایایی است از شاخص‌های قابلیت اعتبار، قابلیت تأیید و اطمینان‌پذیری استفاده شد. اعتماد به واقعی بودن اطلاعات هر مصاحبه بیانگر قابلیت اعتبار یا باورپذیری است. برای بررسی قابلیت تأیید، اطلاعات هر مصاحبه پس از تحلیل در اختیار شرکت‌کنندگان قرار گرفت و اصلاحات لازم بر اساس نظرات آنان صورت گرفت. به این نحو، از سوگیری پرهیز و شاخص عینیت در پژوهش رعایت شد.

برای ملاک اطمینان‌پذیری از ثبت داده‌ها و نظر چهار متخصص روان‌شناسی و آموزش کودکان استثنایی دارای تجربه کاری بیش از سه سال با والدین ناشنوای دارای فرزند شنوا استفاده شد. به این ترتیب، مضمون‌های اصلی و زیرمضمون‌ها استخراج شدند.

یافته‌ها

ویژگی‌های جمعیت‌شناختی شرکت‌کنندگان در پژوهش مانند سن، جنسیت، تعداد خواهر یا برادر، ترتیب تولد، پایه

2. Colaizzi

یوآش یوآش از هم دور شدیم. البته هنوز دلیل قطعی شو نمی‌دونم، ولی فکر کنم اطلاع زیادی درباره ناشنوایی ندارن.»

شرکت‌کننده نهم گفت: «همیشه توی هر جمعی می‌رفتم، فقط توجهم به دست‌ها بود که اشاره می‌کردن به هم دیگه و من رو نشون می‌دادن. من حتی توی مسجد هم یه بار برای ماه رمضان رفته بودم، بعد توی مسجد یه خانمه گفت این دختر رو می‌بینی، بریم خدا رو شکر کنیم که بچه‌های ما، پدر و مادر لال ندارن. این حرف واقعا منو ناراحت کرد.»

شرکت‌کننده دهم نیز اظهار کرد: «درسته که پدر و مادرم نمی‌شنون، ولی آدم که هستن و حق زندگی کردن دارن. به نظرم کم‌توجهی به عدالت اجتماعی، یعنی همین. حداقل باید رسانه‌های جمعی بیشتر اطلاع‌رسانی کنن تا مردم آگاه بشن.»

مقوله اصلی پنجم تجربه زیسته نوجوانان شنوای دارای والدین ناشنوا، شناخت و تفکر بود که ۵ مقوله فرعی ناآگاهی والدین و عدم آگاهی مناسب درباره افراد ناشنوا، باور و درک نادرست یا خطای شناختی در افراد شنوا و ناشنوا نسبت به همدیگر، دوگانگی در نحوه تفکر افراد شنوا و ناشنوا، کم‌توجهی والدین ناشنوا نسبت به آینده فرزندان و اندیشیدن به زندگی مستقل را دربر دارد.

شرکت‌کننده چهارم گفت: «گاهی دلم می‌خواد بعضی‌ها جای من بودند تا وضعیت منو می‌تونستند درک کنن. بدبختی اینجاست که پدر و مادر آدم هم از این قضیه اون قدر هم آگاه نباشن.»

شرکت‌کننده پنجم نیز اظهار کرد: «بعضی‌ها از روی باور غلط و عدم آگاهی از وضعیت من سؤال‌هایی می‌پرسن، بعضی‌ها می‌دونن، اما می‌خوان آدم رو اذیت کنن. مثلاً خودش تحصیل کرده هست، اما سؤالایی می‌پرسه که انگار اصلاً توجهی نداره.»

شرکت‌کننده هشتم گفت: «فقط غصه آینده رو می‌خورم. دلم می‌خواد پدر و مادرم مثل بقیه پدر و مادرا به آینده بچه‌شون فکر کنن. ماشین، کار، شغل. اینا همش غصه هست. متأسفانه مثل اینکه اونا به آینده من فکر نمی‌کنن و من باید بیشتر به فکر زندگی مستقل برا خودم هم باشم. مردم و نگاهاشون یه طرف اونا هم یه طرف.»

ششمین مقوله اصلی تجربه زیسته شرکت‌کنندگان، شبکه‌های حمایتی بود. این بخش هم ۵ مقوله فرعی حمایت ناکافی از سوی والدین، حمایت اندک یا افراطی از سوی سایر اعضای خانواده، حمایت گاه‌گاهی و پراکنده از سوی نهادهای آموزشی و پرورشی، حمایت ناکافی از سوی منابع حمایتی رسمی و غیررسمی و عدم هماهنگی و انسجام میان منابع حمایتی را دربر دارد.

شرکت‌کننده سوم اظهار کرد: «والدینم که ناشنوا هستن گروه‌هایی هم دارن که همگی ناشنوایند. اونا از هم حمایت می‌کنن و این برام فوق‌العاده هست. اونا قبل از حرف زدن از نگاه کردن، ارتباط چهره‌ای و علائم دستی خاصی استفاده می‌کنن و بعد با اشاره با هم حرف می‌زنن.»

شرکت‌کننده پنجم گفت: «من با این مسئله کنار آمده‌ام و پدر و مادرم هم با من و هم برادرم که شنوا هست مشکل زیادی ندارن. اونا گروه‌ها و فرهنگ خاصی دارن که قابل احترام هست.»

مقوله اصلی سوم تجربه زیسته شرکت‌کنندگان، چرخه هیجان‌ها بود که ۶ مقوله فرعی احساس بی‌کفایتی و خودکارآمدی ضعیف در والدین، بی‌ثباتی هیجانی یا آگاهی هیجانی پایین، احساس شرم و تردید درباره وضعیت والدین، اضطراب و استرس بیش از حد فرزند به دلیل احساس درک نشدن، احساس تنهایی و انزوای او در گستره عمر و نیاز به همدلی و شفقت را دربر دارد.

شرکت‌کننده دوم عنوان کرد: «گاهی برام خیلی سخت هست که احساس بی‌کفایتی را در پدر و مادرم ببینم یا متوجه بشم خودشون رو باور ندارن. اوایلش به کسی نگفتم که حس تنهایی عجیبی دارم و همش منتظر بودم که خوب بشه. همین الانش هم با قضیه کنار نیومدم و دوست دارم شرایط بهتر بشه.»

شرکت‌کننده چهارم مطرح کرد: «احساس شرم و خجالت داشتم. با خودم می‌گفتم این همه بچه هستن و همشون پدر و مادر شنوا دارن، چرا من؟ چرا والدین من؟ گاهی پدر و مادرم عصبی می‌شن و نمی‌تونم آروم‌شون کنم، این موقع‌ها اضطراب و استرس من هم بیشتر میشه. دیگه اینم یه بدشانسیه. نمی‌دونم چی بگم. گاهی فکر می‌کنم به والدینی نیاز دارم که بهتر درکم کنن. باهام همدلی کنن و شرایطم را بیشتر بفهمن.»

شرکت‌کننده هشتم گفت: «حرف‌های اطرافیان به خاطر عدم درک شرایط من و پدر و مادرم هست و این صحبت‌ها موجب آزار و اذیت اونا می‌شه. گاهی دوستانم، والدینم رو باعث بدبخت شدن من می‌دونستن و فکر می‌کردن من دیگه بدبخت شدم. این حرفا نشون می‌داد که اصلاً منو درک نمی‌کنن.»

چهارمین مقوله اصلی تجربه زیسته شرکت‌کنندگان، شرایط اجتماعی بود. این بخش نیز ۶ مقوله فرعی نگرش متفاوت و نامناسب به افراد ناشنوا، رفتارها و واکنش‌های نامناسب اطرافیان، فاصله اجتماعی افراد شنوا و ناشنوا، اطلاع‌رسانی اجتماعی ضعیف، تعامل و تماس اجتماعی نامناسب، کم‌توجهی به عدالت اجتماعی و حق خوب زیستن دربر دارد.

شرکت‌کننده هفتم عنوان کرد: «از جنبه اجتماعی به قضیه نگاه می‌کنم، ولی فکر کنم همون نگرش نادرست به افراد ناشنوا باشه. اون اوایل که دوستانم فهمیده بودن پدر و مادرم ناشنوا هستن، تغییر زیادی رو متوجه نشدم. الان بعد از چند سال می‌فهمم که

جدول ۱. ویژگی‌های جمعیت‌شناختی شرکت‌کنندگان

شماره شرکت‌کننده	سن	جنسیت	تعداد خواهر یا برادر	ترتیب تولد	پایه تحصیلی	نوع مدرسه
اول	۱۸	پسر	۲	فرزند اول	یازدهم	غیردولتی
دوم	۱۹	پسر	۱	فرزند دوم	دوازدهم	دولتی
سوم	۱۸	پسر	۱	فرزند دوم	یازدهم	دولتی
چهارم	۱۶	دختر	۲	فرزند اول	دهم	دولتی
پنجم	۱۵	دختر	۳	فرزند سوم	دهم	دولتی
ششم	۱۷	پسر	۱	فرزند اول	یازدهم	غیردولتی
هفتم	۱۸	دختر	۱	فرزند اول	یازدهم	دولتی
هشتم	۱۵	دختر	۲	فرزند دوم	دهم	دولتی
نهم	۱۶	دختر	۲	فرزند دوم	یازدهم	غیردولتی
دهم	۱۹	پسر	۱	فرزند اول	دوازدهم	دولتی

توانبخشانی

در این مورد شرکت‌کننده اول بیان کرد: «آدم تا خودش درگیر به موضوعی نباشه، نمی‌تونه درک درستی از اون موضوع داشته باشه. بعد این همه سال، هنوز هم نمی‌دونم که باید چطور رفتار کنم تا به پدر و مادرم برنخورم.»

شرکت‌کننده دوم نیز اظهار کرد: «ارتباطم با پدر و مادر ناشنوا خیلی بهتر شده. قبلاً خیلی مشکل داشتیم و نمی‌تونستیم همدیگه رو تحمل کنیم، اما دیگه برامون عادی شده. توی خانواده خودمون مشکل زیادی نداریم، فقط هرچی هست، مال بیرونه و به مردم مربوط می‌شه.»

شرکت‌کننده سوم عنوان کرد: «هنوز نتونستم با مسئله کنار بیام. بعضی وقت‌ها که ناراحت می‌شم با خودم می‌گم که چرا والدینم از من انتظارات غیرمنطقی دارن؟ چرا مشکلات مالی ما زیاده و شرایط اقتصادی مون بد هست؟»

شرکت‌کننده ششم عنوان کرد: «آینده‌ام ذهنم را مشغول کرده، نگران اینم که با این بابا و مامان هم کسی سراغم میاد، می‌تونم ازدواج موفق و زندگی مستقلی داشته باشم. چرا به جایی نیست که حامی و پشتیبان ما باشه.»

بحث

پژوهش حاضر با هدف بررسی تجربه زیسته نوجوانان شنوای دارای والدین با آسیب شنوایی انجام شد. یافته‌های این پژوهش پس از استخراج موضوعی و تعیین مقوله‌ها در ۷ مقوله اصلی (پذیرش والدین، ارزش‌های فرهنگی، چرخه هیجان‌ها، شرایط اجتماعی، شناخت و تفکر، شبکه‌های حمایتی و چالش‌های زندگی) و ۳۸ مقوله فرعی طبقه‌بندی شدند.

شرکت‌کننده چهارم گفت: «اگر همین‌طور که برای افراد زندانی و معتاد توی تلویزیون برنامه می‌گذارند و کمک می‌کنند برای والدین ناشنوا و بچه‌هاشون هم اطلاع‌رسانی کنند، آگاهی مردم بیشتر می‌شه. مثلاً بگن توی شهر اصفهان کجا هست که به والدین ناشنوا و بچه‌هاشون کمک می‌کنه. خیلی پدر و مادرای ناشنوا هستن که از نداری کنج خونه‌ها افتادن، این خیلی بده.»

شرکت‌کننده هفتم اظهار کرد: «وقتی این کلاسای قبل از ازدواج رو برای همه مردم می‌گذارند، برای افراد ناشنوا هم برگزار کنن و به اونا درباره فرزندپروری هم آموزش بدهند.»

شرکت‌کننده نهم گفت: «تهدادهای حمایتی رسمی و غیررسمی مختلفی برای خانواده‌های ما وجود داره، ولی انگار اینا با هم مشکل دارن. نمی‌شه با هم هماهنگ بشن تا بهتر و بیشتر حمایت کنن.»

شرکت‌کننده دهم عنوان کرد: «تلویزیون هم که هیچ وقت به برنامه نداشتن که ما بفهمیم باید با یک پدر و مادر ناشنوا چطور برخورد کنیم، کجا بیریمش برای آموزش خانواده. صدا و سیما که مردم نگاه می‌کنند بیست و چهار ساعت فیلم‌های تکراری پخش می‌کنه. چرا به فیلم درباره این خانواده‌ها نمی‌ذاره؟»

آخرین مقوله اصلی تجربه زیسته نوجوانان شنوای دارای والدین ناشنوا، چالش‌های زندگی بود. این بخش شامل ۶ مقوله فرعی مدیریت رفتار در شرایط مختلف، انتظارات غیرمنطقی والدین ناشنوا از فرزند شنوای، ناکافی بودن خدمات مراکز حمایتی و تخصصی، مشکلات مالی و شرایط اقتصادی، نگرانی از حضور در محله و جامعه و نگرانی درباره آینده و چالش‌های دوران جوانی است. چالش‌های زندگی از نظر نوجوانان شرکت‌کننده قابل توجه بود.

جدول ۲. مقوله‌های اصلی و فرعی استخراج‌شده از تجربه زیسته شرکت‌کنندگان

مقوله‌های اصلی	مقوله‌های فرعی
پذیرش والدین	پذیرش شباهت‌ها و تفاوت‌های فردی در انسان‌ها باور ناشنوایی والدین و حق والدگری او پذیرش والدین ناشنوا به عنوان پدر یا مادر تمایل به برقراری ارتباط با والدین پذیرش اجتماعی والدین
ارزش‌های فرهنگی	تفاوت‌های فرهنگی در افراد شنوا و ناشنوا احترام به فرهنگ و زبان افراد شنوا و ناشنوا آگاهی از ارزش‌ها و باورهای فرهنگی مهارت در شروع و برقراری ارتباط با والدین رعایت آداب و رسوم هر فرهنگ
چرخه هیجان‌ها	احساس بی‌کفایتی و خودکارآمدی ضعیف در والدین بی‌ثباتی هیجانی یا آگاهی هیجانی پایین در والدین احساس شرم و تردید اضطراب و استرس بیش از حد به دلیل احساس درک نشدن احساس تنهایی و انزوای نوجوان در گستره عمر نیاز به همدلی و شفقت
شرایط اجتماعی	نگرش متفاوت و نامناسب به افراد ناشنوا رفتارها و واکنش‌های نامناسب اطرافیان فاصله اجتماعی افراد شنوا و ناشنوا اطلاع‌رسانی اجتماعی ضعیف تعامل و تماس اجتماعی نامناسب کم‌توجهی به عدالت اجتماعی و حق خوب زیستن برای افراد ناشنوا
شناخت و تفکر	اطلاعات کم والدین و عدم آگاهی کافی درباره افراد شنوا باور و درک نادرست یا خطای شناختی در افراد شنوا و ناشنوا نسبت به همدیگر دوگانگی در نحوه تفکر افراد شنوا و ناشنوا کم‌توجهی والدین ناشنوا نسبت به آینده فرزندان اندیشیدن به زندگی مستقل
شبکه‌های حمایتی	حمایت ناکافی از سوی والدین حمایت اندک یا افراطی سایر اعضای خانواده از نوجوان حمایت گاه‌گاهی و پراکنده از سوی نهادهای آموزشی و پرورشی منابع حمایتی رسمی و غیررسمی ناکافی برای حمایت از خانواده عدم هماهنگی و انسجام میان منابع حمایتی
چالش‌های زندگی	مدیریت رفتار والدین ناشنوا در شرایط مختلف انتظارات غیرمنطقی والدین ناشنوا از فرزند شنوا ناکافی بودن خدمات مراکز حمایتی و تخصصی مشکلات مالی و شرایط اقتصادی نگرانی از حضور در محله و جامعه نگرانی درباره آینده و چالش‌های دوران جوانی

توانبخشنی

مقوله اصلی سوم تحت عنوان چرخه هیجان‌ها بود که مقوله‌هایی فرعی از قبیل احساس بی‌کفایتی و خودکارآمدی ضعیف در والدین، بی‌ثباتی هیجانی، احساس شرم و تردید، اضطراب و استرس، احساس تنهایی و نیاز به همدلی را دربر می‌گرفت.

چهارمین مقوله اصلی، شرایط اجتماعی بود که شامل مقوله‌هایی فرعی مانند نگرش نامناسب به افراد ناشنوا، واکنش‌های نامناسب اطرافیان، فاصله اجتماعی، اطلاع‌رسانی ضعیف، تعامل اجتماعی نامناسب، و کم‌توجهی به عدالت اجتماعی می‌شد.

شرکت‌کنندگان که نوجوانان شنوای دارای والدین با آسیب شنوایی بودند، تجربه زیسته خود را به مقوله‌های مختلفی نسبت دادند. مقوله اصلی اول تحت عنوان پذیرش والدین بود که شامل مقوله‌های فرعی از قبیل پذیرش والدین ناشنوا، تمایل به برقراری ارتباط با والدین و پذیرش اجتماعی والدین می‌شد.

دومین مقوله اصلی، ارزش‌های فرهنگی بود و مقوله‌هایی فرعی، از جمله تفاوت‌های فرهنگی، احترام به فرهنگ‌ها و آگاهی از ارزش‌ها و باورهای فرهنگی را شامل می‌شد.

ناشنوا و پذیرش فرهنگ آن‌ها، مسئولیت‌پذیری نسبت به والدین ناشنوا و احساسات مختلف والدین درباره پرورش فرزند شنوا، حق قانونی حفاظت و مدیریت رفتار به والدین درباره احساساتی مانند شرم و گناه، پذیرش شباهت‌ها و تفاوت‌ها بین خود و والدین ناشنوا، آن‌ها خلاصه می‌شود. چهار عامل ذکر شده با مقوله‌های اصلی اول، دوم، سوم و ششم پژوهش حاضر هم‌خوانی دارند. علاوه بر این، در پژوهش حاضر سه مقوله اصلی شرایط اجتماعی، شناخت و تفکر و چالش‌های زندگی هم آشکار شد که وجه تمایز اصلی این دو پژوهش بود.

میرز و همکاران [۱۴] در پژوهش خود عنوان کردند تجربه زیسته نوجوانان شنوای دارای والدین ناشنوا در چهار عامل تاریخچه خانوادگی و فرهنگ؛ خاطرات دوران کودکی، احساسات و انتخاب‌ها و تعلق آن‌ها به والدین و تفاوت‌شان نسبت به والدین خلاصه می‌شود. عامل‌های اصلی پژوهش حاضر در زمینه فرهنگ، احساسات و تفاوت‌ها با مقوله اصلی دوم و سوم در پژوهش حاضر همسو است، اما در سایر مقوله‌ها با هم تفاوت دارند.

با توجه به اینکه در پژوهش اخیر از رویکرد گذشته‌نگر استفاده شد، اما در پژوهش حاضر علاوه بر گذشته به حال و آینده هم توجه شده است. احتمال دارد آن بخش از نتایج متفاوت این دو پژوهش به همین دلیل باشد. یافته‌های پژوهش حاضر از نظر مقوله‌های شرایط اجتماعی و چالش‌های زندگی با یافته‌های پژوهش مارتینز و همکاران [۱۸]، مبنی بر تأثیر ناشنوایی بر کاهش دسترسی به اطلاعات اجتماعی و افزایش مشکلات افراد ناشنوا و خانواده‌های آن‌ها هماهنگ بود. با نتایج پژوهش هامفریز و همکاران [۲۰]، در مورد حمایت اجتماعی قوی از اعضای خانواده و کاهش مشکلات این خانواده‌ها از نظر مقوله‌های چرخه هیجان‌ها و شبکه‌های حمایتی هم‌خوانی داشت.

در بررسی و تبیین نتایج حاصل از پژوهش حاضر می‌توان گفت آسیب شنوایی در یک عضو خانواده بر سایر افراد آن خانواده و کیفیت زندگی آن‌ها مؤثر است [۲۷]. فرزندان شنوای والدین با آسیب شنوایی، گروه خاصی هستند که پژوهش‌های اندکی در حوزه تجربه زیسته آن‌ها انجام شده است و تا حد زیادی مورد غفلت واقع شده‌اند [۹] و بیشتر پژوهش‌ها در این زمینه درباره تجربه‌های زیسته والدین شنوای دارای فرزند ناشنوا انجام شده است [۱۳، ۱۲].

در این باره فقط پژوهش بوچینو [۱]، مور و اندرید [۲]، فوکس [۹]، سینگلتن و تایتل [۱۷] و میرز و همکاران [۱۴] بود که نمونه آن مانند پژوهش حاضر، فرزندان شنوای دارای والدین با آسیب شنوایی بودند. با توجه به اینکه برخی مقوله‌های اصلی و فرعی این پژوهش مانند پژوهش‌های مذکور بر پذیرش والدین، ارزش‌های فرهنگی، چرخه هیجان‌ها و شبکه‌های حمایتی و چالش‌های زندگی تأکید دارد و از طرفی شنوا بودن نمونه

مقوله اصلی پنجم تحت عنوان شناخت و تفکر بود که مقوله‌هایی فرعی، از جمله ناآگاهی والدین، درک نادرست افراد شنوا و ناشنوا نسبت به همدیگر، دوگانگی در نحوه تفکر افراد شنوا و ناشنوا، کم‌توجهی والدین ناشنوا نسبت به آینده فرزندان را دربر می‌گرفت.

ششمین مقوله اصلی نیز شبکه‌های حمایتی با مقوله‌های فرعی از قبیل حمایت ناکافی از سوی والدین، حمایت ضعیف از سوی نهادهای رسمی و غیررسمی و عدم هماهنگی میان منابع حمایتی بود.

مقوله اصلی هفتم یا آخر هم چالش‌های زندگی بود که شامل مقوله‌هایی فرعی مانند مدیریت رفتار، انتظارات، ناکافی بودن خدمات، مشکلات مالی و نگرانی درباره آینده می‌شد.

یافته‌های پژوهش حاضر از نظر مقوله‌های اصلی و فرعی با نتایج پژوهش فوکس [۹] مبنی بر چالش‌های تحصیلی فرزندان شنوای والدین با آسیب شنوایی و عمل کردن آن‌ها در نقش مترجم، حمایت‌گر و محافظ متفاوت بود، اما در زمینه تجربه‌های اجتماعی، فرهنگ و زبان با برخی مقوله‌های فرعی مانند تمایل به برقراری ارتباط با والدین از مقوله اصلی اول و تفاوت‌های فرهنگی، احترام به فرهنگ‌ها و آگاهی از ارزش‌ها و باورهای فرهنگی از مقوله اصلی اول دوم هم‌خوانی داشت.

با یافته‌های پژوهش مور و اندرید [۲] درباره نقش حمایتی و محافظتی و میانجی‌گری فرزندان شنوا نسبت به والدین با آسیب شنوایی با مقوله‌های اصلی و فرعی ششم و هفتم، یعنی شبکه‌های حمایتی و چالش‌های زندگی هم‌خوانی داشت. البته تفاوت‌هایی در بیان عبارات وجود دارد. برای مثال، فرزندان به نقش حمایتی و محافظتی خود اشاره کرده‌اند، اما شرکت‌کنندگان پژوهش حاضر گفته‌اند منابع حمایتی از ما و والدین مان در حد قابل قبولی حمایت نمی‌کنند. بنابراین انتظارات والدین افزایش یافته و مشکلات و نگرانی‌های ما بیشتر می‌شود.

یافته‌های پژوهش حاضر با نتایج پژوهش بوچینو [۱] که عنوان کرد تجربه زیسته فرزندان شنوای والدین ناشنوا شامل چهار عامل اصلی ترجمه زبان اشاره یا برگردان آن به گفتار، برقراری ارتباط، احساسات نسبت به والدین و نقش معکوس می‌شود، در مورد دو عامل نخست و عامل چهارم با مقوله‌های اصلی و فرعی مانند تمایل به برقراری ارتباط با والدین از مقوله اصلی اول، مقوله اصلی دوم یا ارزش‌های فرهنگی و مقوله اصلی ششم یا شبکه‌های حمایتی همسو است. همچنین عامل سوم آن نیز با مقوله اصلی سوم پژوهش حاضر تحت عنوان چرخه هیجان‌ها هم‌خوانی دارد.

نتایج مطالعه سینگلتن و تایتل [۱۷]، حاکی از آن بود که تجربه زیسته فرزندان شنوای دارای والدین ناشنوا در چهار عامل معنای ناشنوایی یا نگرش به پذیرش خود و تعامل اجتماعی با افراد

توصیفی بررسی شد، در پژوهش‌های آتی بر اساس رویکردها و نظریه‌های متفاوت مانند نظریه داده‌بنیاد یا نظریه زمینه‌ای انجام و مقوله‌ها مقایسه شوند تا زمینه برای شناسایی نیازهای این افراد و تدوین بسته‌های آموزشی و توان‌بخشی برای آن‌ها فراهم شود.

نتیجه‌گیری

پژوهش کیفی حاضر بر اساس رویکرد پدیدارشناسی توصیفی انجام شد و هدف آن پدیدارشناسی تجربه زیسته نوجوانان شنوای دارای والدین با آسیب شنوایی در شهر اصفهان بود. برای جمع‌آوری داده‌ها از مصاحبه نیمه ساختاریافته استفاده و تجربه‌های زندگی شرکت‌کنندگان بررسی شد. برای تحلیل مصاحبه‌های انجام‌شده نیز از روش کلایزی استفاده شد.

نتایج مصاحبه‌ها پس از استخراج موضوعی و طبقه‌بندی در ۷ مقوله اصلی تحت عنوان پذیرش والدین، ارزش‌های فرهنگی، چرخه هیجان‌ها، شرایط اجتماعی، شناخت و تفکر، شبکه‌های حمایتی و چالش‌های زندگی طبقه‌بندی شدند. در مجموع، واکاوی تجربه زیسته نوجوانان شنوای دارای والدین با آسیب شنوایی نشان داد آن‌ها به روش‌های مختلفی تحت تأثیر وضعیت شنوایی والدین خود قرار می‌گیرند؛ بنابراین از این مقوله‌ها می‌توان به منظور تدوین برنامه‌های آموزشی و روان‌شناختی برای کودکان نوجوانان شنوای دارای والدین ناشنوا استفاده کرد.

ملاحظات اخلاقی

پیروی از اصول اخلاق پژوهش

با اینکه در پژوهش حاضر به ملاحظات اخلاقی توجه شده است، اما کد اخلاق به آن اختصاص نیافت. برای رعایت اصول اخلاقی به شرکت‌کنندگان نسبت به روند اجرای اطلاع‌رسانی شد. آن‌ها رضایت‌نامه کتبی مبنی بر شرکت در پژوهش را امضا کردند. اطلاعات استخراج‌شده و نام شرکت‌کنندگان محرمانه بود و اجازه خروج از پژوهش هر زمان که بخواهند به آن‌ها داده شد.

حامی مالی

این پژوهش هیچ‌گونه کمک مالی از سازمانی‌های دولتی، خصوصی و غیرانتفاعی دریافت نکرده است.

تعارض منافع

بنابر اظهار نویسندگان، این مقاله تعارض منافع ندارد.

تشکر و قدردانی

از آموزش و پرورش استان اصفهان و نوجوانان شرکت‌کننده در این پژوهش تشکر و قدردانی می‌شود.

داشتن والدین ناشنوا مدنظر است که گروهی خاص و حتی نامرئی را در میان جامعه ناشنوایان تشکیل می‌دهد؛ بنابراین دور از انتظار نیست که نتایج هم تا حد زیادی همسو باشد.

علاوه بر این، تفاوت‌هایی هم در مقوله‌هایی مانند شرایط اجتماعی و شناخت و تفکر وجود داشت که هر یک بحث و بررسی شدند. به نظر می‌رسد تفاوت‌های جزئی در نتایج پژوهش‌ها به دلیل تفاوت در فرهنگ، جنسیت و سن شرکت‌کنندگان و همچنین سطح تحصیلات و سایر ویژگی‌های والدین آن‌ها مربوط می‌شود.

برای تبیین دقیق‌تر نتایج همسو می‌توان عنوان کرد که از آنجا که فرزندان شنوای دارای والدین با آسیب شنوایی در خانواده‌ای متولد می‌شوند که از همان ابتدا ناشنوا هستند، در حالی که خودشان می‌توانند بشنوند، گاهی خود را میان دنیای افراد ناشنوا و شنوا در نظر می‌گیرند [۱۵]. با توجه به اینکه تجربه‌های مشترک فرهنگی با افراد ناشنوا دارند، اما وضعیت شنوایی‌شان متفاوت است، گاهی دچار تضاد می‌شوند [۲۹، ۲۸]. بر این اساس، طبیعی است پذیرش والدین، باورهای فرهنگی، هیجان‌ها، وضعیت اجتماعی، نحوه تفکر، حمایت‌طلبی و یاری‌رسانی از مضامین اصلی تجربه زیسته آن‌ها باشد.

بر اساس تجربه زیسته نوجوانان شنوای دارای والدین ناشنوا می‌توان عنوان کرد که حوزه‌ها یا مقوله‌های اصلی چه بود و گفت دقیقاً چه مواردی را در زندگی واقعی خود تجربه کرده‌اند. نتایج مصاحبه‌های نیمه ساختاریافته نشان داد موضوع‌هایی از قبیل پذیرش والدین، ارزش‌های فرهنگی، چرخه هیجان‌ها، شرایط اجتماعی، شناخت و تفکر، شبکه‌های حمایتی و چالش‌های زندگی برای نوجوانان شنوای دارای والدین ناشنوا از اهمیت بسیار زیادی برخوردار است که تحت عنوان مقوله‌های اصلی این پژوهش پدیدارشناسانه هستند. دست‌یابی به مقوله‌های اصلی و فرعی در این پژوهش بیانگر ضرورت کاوش عمیق تجربیات این نوجوانان و طراحی آزمایشات توان‌بخشی و آموزشی برای آن‌ها است.

از محدودیت‌های پژوهش حاضر می‌توان به تفاوت‌های فرهنگی و تجربیات وابسته فرهنگ، جنسیت و سن شرکت‌کنندگان اشاره کرد. تفاوت‌هایی در میزان تحصیلات، میزان آفت شنوایی، سن یا سایر ویژگی‌های والدین ناشنوای شرکت‌کنندگان وجود داشت که این عوامل می‌تواند در مقایسه و بررسی همسویی نتایج پژوهش حاضر با سایر پژوهش‌ها مفید باشد.

نتایج پژوهش‌های کیفی تعمیم‌پذیری کمتری نسبت به پژوهش‌های کمی دارد که یک محدودیت به شمار می‌رود. پیشنهاد می‌شود که در پژوهش‌های بعدی به فرهنگ، سن و جنسیت شرکت‌کنندگان توجه بیشتری شود و ویژگی‌های روان‌شناختی شرکت‌کنندگان مورد توجه قرار گیرد.

همچنین پیشنهاد می‌شود تجربه زیسته نوجوانان شنوای دارای والدین ناشنوا که در این پژوهش با استفاده از رویکرد پدیدارشناسی

References

- [1] Buchino M. Hearing children of deaf parents: A counseling challenge. *Elementary School Guidance & Counseling*. 1990; 24(3):207-12. [Link]
- [2] Moroe NF, de Andrade V. Hearing children of deaf parents: Gender and birth order in the delegation of the interpreter role in culturally deaf families. *African Journal of Disability*. 2018; 7:365. [DOI:10.4102/ajod.v7i0.365] [PMID] [PMCID]
- [3] Borren I, Tambs K, Gustavson K, Ask H, Engdahl B, Sundet JM. Associations between parental hearing impairment and children's mental health: Results from the Nord-Trøndelag Health Study. *Social Science & Medicine*. 2015; 147:252-60. [DOI:10.1016/j.socscimed.2015.11.011] [PMID]
- [4] Roland L, Fischer C, Tran K, Rachakonda T, Kallogjeri D, Lieu JE. Quality of life in children with hearing impairment: Systematic review and meta-analysis. *Otolaryngology--Head and Neck Surgery: Official Journal of American Academy of Otolaryngology-Head and Neck Surgery*. 2016; 155(2):208-19. [DOI:10.1177/0194599816640485] [PMID] [PMCID]
- [5] Aquino-Russell CE. Understanding the lived experience of persons who have a different sense of hearing [PhD dissertation]. Bentley: Curtin University; 2003. [Link]
- [6] Bucich M, MacCann C. Emotional intelligence and day-to-day emotion regulation processes: Examining motives for social sharing. *Personality and Individual Differences*. 2019; 137:22-6. [DOI:10.1016/j.paid.2018.08.002]
- [7] Haanes GG, Hall EOC, Eilertsen G. Acceptance and adjustment: A qualitative study of experiences of hearing and vision impairments and daily life among oldest old recipients of home care. *International Journal of Older People Nursing*. 2019; 14(3):e12236. [DOI:10.1111/opn.12236] [PMID] [PMCID]
- [8] Lederberg AR, Branum-Martin L, Webb M, Schick B, Antia S, Easterbrooks SR, et al. Modality and interrelations among language, reading, spoken phonological awareness, and finger-spelling. *Journal of Deaf Studies and Deaf Education*. 2019; 24(4):408-23. [DOI:10.1093/deafed/enz011] [PMID]
- [9] Fox ML. A place to belong: A support group curriculum for hearing adolescents of deaf parents (Kodas). *JADARA: A Journal for Professionals Networking for Excellence in Service Delivery with Individuals Who are Deaf or Hard of Hearing*. 2018; 52(1):2-15. [PMID]
- [10] Hadjikakou K, Christodoulou D, Hadjidemetri E, Konidari M, Nicolaou N. The experiences of Cypriot hearing adults with deaf parents in family, school, and society. *Journal of Deaf Studies and Deaf Education*. 2009; 14(4):486-502. [DOI:10.1093/deafed/enp011] [PMID]
- [11] Paul PV. Language and deafness. Massachusetts: Jones and Bartlett Publishers; 2009. [Link]
- [12] Nemati S. [Lived experiences and challenges of mothers with children with hearing impairments: A phenomenological study (Persian)]. *Quarterly Journal of Child Mental Health*. 2020; 6(4):305-15. [DOI:10.29252/jcmh.6.4.27]
- [13] Suasin KS, Alviola CA, Bejerano J, Cabahug DA, Dadule PD, Edma MG, et al. The lived experience of hearing children with deaf parents in Negros Oriental, Philippines. Indiana: 44th Biennial Convention; 2017. [Link]
- [14] Myers SS, Marcus AL, Myers RR. Hearing children of deaf parents: Issues and interventions within a bicultural context in Leigh IW (Ed.), *Psychotherapy with deaf clients from diverse groups* (2nd ed.). Washington, DC: Gallaudet University Press; 2010.
- [15] Bishop M, Hicks S. Orange eyes: Bimodal bilingualism in hearing adults from deaf families. *Sign Language Studies*. 2005; 5(2):188-230. [DOI:10.1353/sls.2005.0001]
- [16] Pizer G, Walters K, Meier RP. We communicated that way for a reason: Language practices and language ideologies among hearing adults whose parents are deaf. *Journal of Deaf Studies and Deaf Education*. 2013; 18(1):75-92. [DOI:10.1093/deafed/ens031] [PMID]
- [17] Singleton JL, Tittle MD. Deaf parents and their hearing children. *Journal of Deaf Studies and Deaf Education*. 2000; 5(3):221-36. [DOI:10.1093/deafed/5.3.221] [PMID]
- [18] Martins AT, Faísca L, Vieira H, Gonçalves G. Emotional recognition and empathy both in deaf and blind adults. *Journal of Deaf Studies and Deaf Education*. 2018; 24(2):119-27. [DOI:10.1093/deafed/eny046] [PMID]
- [19] Ashori M, Erabi A. [The effectiveness of time perspective program training on resiliency and alexithymia in mothers of deaf children (Persian)]. *Journal of Psychological Studies*. 2019; 15(1):81-96. [DOI:10.22051/PSY.2019.21538.1699]
- [20] Humphries T, Kushalnagar P, Mathur G, Napoli DJ, Rathmann C, Smith S. Support for parents of deaf children: Common questions and informed, evidence-based answers. *International Journal of Pediatric Otorhinolaryngology*. 2019; 118:134-42. [DOI:10.1016/j.ijporl.2018.12.036] [PMID]
- [21] Mallory BL, Schein JD, Zingle HW. Improving the validity of the PSNI in assessing the performance of deaf parents of hearing children. *American Annals of the Deaf*. 1992; 137(1):14-21. [DOI:10.1353/aad.2012.0473] [PMID]
- [22] Eichengreen A, Zaidman-Zait A. Relationships among deaf/hard-of-hearing siblings: Developing a sense of self. *Journal of Deaf Studies and Deaf Education*. 2020; 25(1):43-54. [DOI:10.1093/deafed/enz038] [PMID] [PMCID]
- [23] Woolfe T, Smith PK. The self-esteem and cohesion to family members of deaf children in relation to the hearing status of their parents and siblings. *Deafness & Education International*. 2001; 3:80-96. [DOI:10.1179/146431501790561043]
- [24] Woolfe T, Want SC, Siegal M. Siblings and theory of mind in deaf native signing children. *Journal of Deaf Studies and Deaf Education*. 2003; 8(3):340-7. [DOI:10.1093/deafed/eng023] [PMID]
- [25] Marschark M. Raising and educating a deaf child: A comprehensive guide to the choices, controversies and decisions faced by parents and educators. Oxford: Oxford University Press; 2018. [Link]
- [26] Hallahan DP, Kauffman JM, Pullen PC. *Exceptional learners: An introduction to special education*. London: Pearson Education, Inc; 2011. [Link]
- [27] Movallali G, Seyyed Noori SZ. [Choosing appropriate communication: Approach for children with hearing loss (Persian)]. *Journal of Exceptional Education*. 2017; 6(143):51-60. [Link]

- [28] Brice P], Strauss G. Deaf adolescents in a hearing world: A review of factors affecting psychosocial adaptation. *Adolescent Health, Medicine and Therapeutics*. 2016; 7:67-76. [[DOI:10.2147/AHMT.S60261](#)] [[PMID](#)] [[PMCID](#)]
- [29] Aghaziarati A, Njatifar S, Ashori M. [Examining and discovering the challenges of deaf adolescents in acquiring their skills ability: A qualitative study (Persian)]. *Journal of Psychological Science*. 2020; 19(94):1257-66. [[Link](#)]